

Rodna Gruda

V Parku vojaške zgodovine kmalu tudi muzej slovenske osamosvojitve

The Military History Park Soon to Have a Museum of Slovenian Independence

Objavljeno dne/Published on: 31.07.2014

Avtor članka/Article Author: Blanka Markovič Kocen, foto: arhiv PVZ

Park vojaške zgodovine v Pivki je zasnovan kot sodoben muzejsko-turistični center, ki skuša z bogatimi vojaško-zgodovinskimi in zgodovinsko-tehničnimi zbirkami, atraktivnimi razstavami, pa tudi bogato založeno muzejsko trgovino in muzejsko restavracijo v slogu vojaške kantine zadovoljiti tudi najbolj zahtevne obiskovalce. Zlasti v poletnih mesecih je park odlično obiskan, kar je med drugim zasluga njegove izjemne strateške lege.

The Military History Park in Pivka is designed as a modern museum-tourist center striving to satisfy even the most demanding visitors with rich historical military and technical collections, attractive exhibitions, a well-stocked museum shop and a museum restaurant in the style of a military canteen. Thanks to its strategic position, the park is frequently visited during the summer months.

Park vojaške zgodovine
Pivka

»Tod gre glavna prometna žila proti Kvarnerju, vsako leto gre mimo več kot dva milijona turistov,« pove Boštjan Kurent, vodja vodniške službe in strokovni sodelavec PVZ, ki sem ga ob obisku poprosila za nekaj informacij in vodenje po parku. »PVZ je zamišljen kot vodilni turistični produkt Občine Pivka, ki se dopolnjuje z naravno dediščino zlasti v Eko muzeju Pivških presihajočih jezer, ki smo ga odprli pred kratkim. Pri nas ljudje dobijo tudi informacije, kaj nudi širša okolica, Zeleni Kras.«

Park je umeščen v stare pivške vojašnice, ki jih je za obrambo rapalske meje v začetku tridesetih let 20. stoletja zgradila Kraljevina Italija. Kompleks starih vojašnic ni samo arhitekturno impozanten, ampak ima tudi veliko zgodovinsko težo – prav iz teh vojašnic so 26. junija 1991, že pred večerno slovesnostjo na Trgu republike v Ljubljani na ceste zapeljali prvi tanki Jugoslovanske ljudske armade in skušali zatreti slovensko osamosvojitve.

Od letal do podmornice

Nosilna zbirka Parka vojaške zgodovine je nacionalna tankovsko-artilerijska zbirka, ki zajema tanke in topove iz obdobja druge svetovne vojne, obdobja hladne vojne, slovenske osamosvojitvene vojne in tudi razvijanja Slovenske vojske. »Pomembni pridobitvi Parka sta dve letali, in sicer ameriški Thunderjet in letalo Orel, ki je nastalo v sodelovanju med Jugoslavijo in Romunijo v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja in ga je Parku podarila romunska vlada,« pojasnjuje vodja projekta in direktor PVZ Janko Boštjančič. Najatraktivnejši eksponat Parka je po njegovih besedah še vedno podmornica P-913 Zeta. Gre za manjšo jugoslovansko podmornico, ki si jo obiskovalci lahko ogledajo tudi odznotraj.

»Veliko začudenje med obiskovalci Parka sproža bogata zbirka ameriške vojaške tehnike, saj vsi pričakujejo v nekdanji komunistični državi le sovjetsko vojaško tehniko. Vozila in druga ameriška vojaška tehnika v Parku vojaške zgodovine izhajajo iz vojaške pomoči, ki jo je Jugoslavija prejela po sporu s Stalinom. Šlo je za neverjetno veliko vojaško pomoč – prek 1.000 tankov, 400 letal, več kot 10.000 tovornjakov ... Temo smo s finančno pomočjo ameriškega veleposlaništva obdelali v razstavi Oklep svobode, ki je na voljo tudi na spletu (katalog http://issuu.com/parkvojaskezgodovine/docs/oklep_svobode_katalog_razstave ali film https://www.youtube.com/watch?v=J_RA4u9mHpE),« pravi Boštjančič.

V letošnjem letu se Park kot največji vojaško-zgodovinski muzejski kompleks na Slovenskem pridružuje obeleževanju 100. obletnice prve svetovne vojne, temu je namenjenih več razstav in tudi drugih dogodkov (predavanja, otroške delavnice ...). Med razstavami velja izpostaviti razstavo »Naši gorski strelci«, ki govori o 2. gorskem strelskem polku, najbolj slovenski enoti cele cesarsko-kraljeve armade, in njeni krvavi poti prek bojišč svetovne vojne.

Nekoč ovira, danes razvojna priložnost

Po besedah vodje projekta se je zamisel za tovrstno muzejsko ustanovo rodila v sami lokalni skupnosti, ki je iskala potencialne rešitve za propadajoč kompleks starih pivških vojašnic. Z druge strani pa je Slovenska vojska iskala rešitev za dragocene primerke tankov in drugih velikih orožij, ki so ostala v njenih skladiščih in jih je bilo treba »pospraviti« iz vojašnic. Iz približanja obeh potreb se je rodil projekt Park vojaške zgodovine.

Zakaj Pivka? V Sloveniji ni pokrajine, ki bi bila skozi celo zgodovino tako močno zaznamovana z vojsko in vojaškimi aktivnostmi, kot je širše območje Postojnskih vrat – eno strateško najbolj pomembnih območij v Evropi. Pivka skuša s Parkom vojaške zgodovine nekdanjo razvojno oviro, ki jo je v preteklosti predstavljala prisotnost vojske, danes izkoristiti kot razvojno priložnost za razvoj turizma.

Izhodišče za pohodnike in kolesarje

Pomemben del ponudbe Parka je tudi podzemna utrdba iz obdobja rapalske meje na Primožu v neposrednem zaledju Parka. »Pohodna pešpot, poimenovana Krožna pot vojaške zgodovine, ki povezuje Park s Primožem, se nadaljuje proti Šilentabru. Tam sta bila ob koncu srednjega veka zgrajena grad in protiturški tabor spojena v enoten kompleks, ki je predstavljal največjo utrdbo na Slovenskem. S Šilentabra se pot spusti v turistično vas Narin, od tam pa se pohodniki vrnejo na izhodišče,« pohodno pešpot opisuje Boštjančič.

Muzejska trgovina in Kantina Pivka

Muzejska trgovina je v vesplošno veselje obiskovalcev dobro založena. V njej namreč poleg spominkov najdemo tudi pestro ponudbo knjig, pozornost pa pritegnejo zlasti militarije, odpisana vojaška oprema in tudi razne makete in modeli vojaških vozil. Med ponudbo Parka velja izpostaviti tudi novo muzejsko restavracijo – Kantino Pivka, ki bo v pristnem okolju marsikomu od starejših obiskovalcev vzbudila spomine na čas služenja vojaškega roka pred 50 in več leti, mlajšim pa pričarala takratno vzdušje.

»Park je v lanskem letu obiskalo 27.500 obiskovalcev. Večino obiskovalcev predstavljajo domači, slovenski gostje, ki prihajajo k nam bodisi kot organizirane skupine (izletniki, pohodniki, upokojenci, veterani, gasilci ...) ali pa na družinski izlet. Med tujci so organizirane skupine razmeroma redke in prevladujejo družine, ki se na poti proti morju ali ob vrnitvi ustavljajo pri nas,« pojasnjuje Boštjančič.

Nastaja največji vojaško-zgodovinski kompleks v regiji

V Parku že poteka 4,3 milijone evrov vreden projekt izgradnje novega paviljona, ki bo podvojil razstavne površine, prenove infrastrukture, obnove eksponatov in postavitve novih razstav. Z izvedbo tega projekta Park vojaške zgodovine ne bo le največji vojaško-zgodovinski muzejski kompleks v Republiki Sloveniji, ampak tudi v širši okolici.

»Ko bo nova stavba končana, bo to unikatni muzej z izjemno bogato zbirko in zelo redkimi eksponati. To bo popolnoma nova stavba, saj gre za eksponate izrednih dimenzij. Nova stavba bo rešila problem podmornice in letal, v njej pa bo moč predstaviti tudi dogodke iz leta 1991, osamosvajanje Slovenije, ki doslej ni imelo svojega prostora v muzeju. V tej stavbi bo na površini 2.100 kvadratnih metrov razstavnih površin 450 kvadratov namenjenih prikazu razpada Jugoslavije in osamosvajanja Slovenije,« še dodaja Boštjan Kurent.

Po njegovih besedah so za novi projekt pridobili skoraj 3,3 milijona evrov evropskih sredstev iz kohezijskih skladov, kar je v času finančne krize gonilna sila razvoja, saj z lastnimi prihodki ni mogoče izpeljati takih projektov.

Poleg same vojaške zgodovine pa skuša občina Pivka za razvoj turizma izpostaviti tudi medkrajevno povezavo in velike naravne lepote. V lanskem letu je bil tako odprt Ekomuzej Pivških presihajočih jezer v Slovenski vasi, letos pa je bil ustanovljen tudi Krajinski park Pivških presihajočih jezer, ki naj bi poskrbel za trajnosten, naravi prijazen razvoj območja.

Septembra Festival vojaške zgodovine

Festival vojaške zgodovine je osrednji letni dogodek v Parku in poteka tretji vikend v septembru. Pestro festivalsko dogajanje privablja množico obiskovalcev od blizu in daleč. »Že med tednom bodo potekala razna srečanja ponazoritvenih skupin s prikazom vojaškega življenja, sejmom militarij, otroškimi delavnicami, predstavitvijo Slovenske vojske ... S posebnimi dogodki bomo tudi obeležili pomembni obletnici, ki ju praznujemo letos, in sicer stoletnico začetka 1. svetovne vojne in 70. obletnico izkrcanja v Normandiji,« napoveduje Janko Boštjančič.

